

KOLĒNIDEṖ LA SẺIA

Yá pó kú láε bee guuṖ

PṖlu wéleεgea gèn plaade guu à kè Geleki wéle pṖ wí me Kolēni mṖ bao plasaie, Ṗ táagbagbanaṖ nṖselile aa gè Yesu gāli pṖ a dàale we guu.

KolēnideṖ lé namable godṖkii pṖ kú weṖ yái. GbéṖ lé laata maamaa, felekaayā gbāané, mé yādṖnaṖ n lousisizeṖ n wisaiyāṖ di weε ɓ. Yā'lapio Yesu gāli dafunapi lè, Ṗ PṖlu lé dēeka à a gbépio si yāvāipioṖwa.

PṖlu taa gbεa ɓ KolēnideṖ bao ʔi ma mṖṖmṖṖ, Ṗ à bílikè n yáwa. Bee mé tò à lakèné e gèn síiṖ. Bibeli lá mèn plaε, mé à a páleṖ yā'ò 1Kln 5.9 n 2Kln 2.3, 7.8 guu ɓ.

Láε bee guu fṖkpaamá n Lua sáaukpaao gbεa (1.1-9), PṖlu òné aa sùuuke, aasu kṖkpaale ɓṖ (1.10-4.21), aa wisaiyā ɓṖ n gāli guu (5), aa kámabo n kṖgbεaa yákpaleu gbāade luadṖnsaiṖ kíio (6.1-11), aa mikē gbāsikeawa (6.12-20). Bee gbεa à yá dasi pṖ aa gbèawaṖ wèwemá:

NṖseá yá (1εε 7)

Sa'onṖṖsoa n lá wa ke táa yá musuo (8.1-11.1)

NṖeṖ pṖkummusukea yá n Dii bleblea yáo (11.2-34)

Lua Nisina gbaṖ yá (12-14)

GeṖ vua yá (15)

Lápi yá mīde n baṖeṖ, gbéṖ kámasa pṖ wàle ká n yá pṖ PṖlu a zekàleṖ n fṖ pṖ a kpàkpamáṖ (16).

Kua dúnia guu yã ñapio musu píi, Pɔlu ledámá an bèebosai. A òlóné lá Kilisi náaikéa ñ tó gbé bɔ yápio guu. Yeakōzi mé de a píia (13).

Pɔlu fɔkpaa Kolenideɔwa

¹ Mámεmaa Pɔlu, Lua ma sisi à ma se a pœãwa, ma gɔ Kilisi Yesu zina ũ. Mapi ní wá gbēdo Sɔsenio,

² wámε wa láe bee kè Lua gálide pɔ kú Koleniɔne.*

Lua á sisi a gɔ a gbéɔ ũ, á kua adoa naa Kilisi Yesuwa ní gbé pɔ ñ wá Dii Yesu Kilisipi sisi gupiiuɔ, wá Dii doudeɔ.

³ Lua wá Mae ní Dii Yesu Kilisio gbēkekeé, aai á gba aafia.

⁴ Mio Lua sáaukpa gɔɔpii á yá musu gbēke pɔ a kèé á naa Kilisi Yesuwa yáí.

⁵ A naawà guu pɔpii kàfié, yã'oa píi ní dɔa píio,

⁶ asa wá Kilisi yã'oaé zèdɔ á guu,

⁷ ñ Lua Nisina gbae i késāwáo, gɔɔ pɔ á wé dɔ wá Dii Yesu Kilisi mɔai.

⁸ Wá Dii Yesu Kilisipi a to à ze gbāa e a léwa, ñ ku tàaesai àà mɔgɔɔ.

⁹ Lua náai ví. Ōme á sisi à gbékpa ní a Né Yesu Kilisi wá Diio.

Koleni Yesudeɔ kɔkpaalea

¹⁰ Gbéɔ, ma awakpáé ní wá Dii Yesu Kilisi tóo, àò ledouŭ ví ní kɔo ápii, ké kɔkpaalea e láa á guu, í nakɔwa ní láasoo douŭ ní nòsemendoo.

¹¹ Má mà Koloe gbéɔ kii, yákele kú á guu.

* 1:2 Zin 18.1

12 Lá má màn ke: A gbẽeɔ mè wà zèmanɔ. Gbẽeɔ mè wà zè ní Apolooɔ.† Gbẽeɔ mè wà zè ní Piεeɔ. Gbẽeɔ mè wà zè ní Kilisio.

13 Kilisi kpaalea yà? Wà ma paliwa á yáia? A da'ilekè ní ma tóo yà?

14 Ma Lua sáaukè, ké mi á gbẽe da'ilekeɔ, sema Kilisipu ní Gaiusio b́aasio.‡

15 Lá màae, gbẽe a e o a da'ilekè a gɔ ma İwa ũo.

16 Ao, ma Sefana bedeɔ da'ilekè ɔ. Bee b́aasio, tó ma gbẽpále da'ilekè, a dɔmagu ɔo.

17 Kilisi i ma zı gbé da'ilekea yáio, sema a bao kpàwakeae. I ke ní yádɔo no, ké aà gaa líwa su ke famaɔ yáie.

Ɔnɔ búina ní ɔnɔ slanao

18 Kilisi gaa líwaá m̄saiyãe gbé v̄uaaaɔne. Wá gbé pó Lua lé wá suabaɔ s̄o, a d̄ew̄eε aà gb̄aa ũ.

19 A k̄ea Lua taalau wà mè:

Má ɔnɔnaɔ ɔnɔ midε,

má wεz̄enaɔ wεz̄ε suumpa.§

20 Ɔnɔna ku máε? Lad̄ɔna ku máε? Dúnia tiaε bee yápiid̄ɔna ku máε? Lua i dúnia ɔnɔ dile m̄saiyã ũo lé?*

21 Lua ɔnɔ guu, i to dúnia gbéɔ a d̄ɔ ní r̄iz̄ia ɔnɔo. A k̄aaàgu à gbé pó aale a náaikεɔ suaba waaso pó wa dile m̄saiyã ũpi musu.

22 Yudaɔ ye dabudabui, Gelekio ĩ ɔnɔ wεεε,

23 wápiɔ s̄o, Kilisi gaa líwa kpàwa wi ke, ɔ Yudaɔ ĩ fuwà, buipáleɔ ĩ me m̄saiyãe,

24 āma gbé pó Lua ní sisi à ní séɔ, Yudaɔ ní Gelekio píi, Kilisi dené Lua gb̄aa ní a ɔnɔ ũ.

† 1:12 Zln 18.24 ‡ 1:14 Zln 18.8 § 1:19 Isa 29.14 * 1:20 Isa 44.25

25 Lua yá pɔ dené misaiyā ũpi de gbēnazina ōnɔla. Lua yá pɔ dené gbāasaiyā ũpi de gbēnazina gbāala.

26 Gbēɔ, à gwa lá á de gɔɔ pɔ Lua á sisi. Dāɔ kíi á daside ōnɔna ũo, á daside gbāade ũo, á daside kíabui ũo.

27 Lua gbé pɔ de dúniæ misaide ũo sè, ké à wida ōnɔnaɔwæ. A gbé pɔ de dúniæ gbāasaide ũo sè, ké à wida gbāadeɔwæ.

28 A gbé pɔ dúnia ní díle kpεε, i sakángu an yá lío kuɔɔ sè, ké à gbé pɔ an yá ìo kuɔ kpa kpεε.

29 Maa gbēe a e lí íanadā Lua aεo.

30 Apio sɔ, Lua tò á naa Kilisi Yesuwa, ɔ à gò wá ōnɔ ũ. Naa Kilisipiwa Lua tò yá bɔwanɔ na, wá kua adoa mé à wá suabà.

31 Ayāmeto lá a kēa láuwa, tó gbé ye íanadā, àà dā Dii yá musu.†

2

1 Gbēɔ, ké ma mɔ á kíi, ma mɔ Lua yá kpàwakéiée, i ke mi mɔ ōnɔ gbāa ge lena kéiéo.

2 Ma zεò má yāe oéo, sema Yesu Kilisi yá bàasio, atēsa àà gaa líwa.

3 Ma mɔa á kíi guu ma mɔ ní sòdeedeo ní víao ní lualuoε.*

4 Ma waasokea guu mi yā'o ní lenakεao ge ōnɔo. Má ò ní gbāa pɔ Lua Nisina òbóεε,

5 ké á luanaaikεa su bɔ gbēnazina ōnɔ guuo, sema Lua gbāa.

Ōnɔ pɔ Lua Nisina i dané

† 1:31 Zel 9.23 * 2:3 Zln 18.9

6 N beeo wi ᵋnoyã'ò gbé kàsaᵋne. I ke dúnia tiaε bee ᵋno ge a gbāade pó an gbāa lé midεo pó no.

7 Lua ᵋno wáε o, aà pœã pó ulea yāapi. A d̀aa d̀ile wá gawi ea yá musu zadᵋ i dúnia káεo.

8 Dúnia tiaε bee gbāadee ᵋnopi dᵋo. Tó aa dᵋ yāε, aa Dii gawide páliwao.

9 Lá a kēa láuwa wà mè:

Pó pó wi wεsio,

mé gbēε swá i a yá mao,

mé a làasoo i gē gbēε sᵋuo,

ᵋ Lua a sᵋukè gbé pó yeazione.†

10 Lua òlwēε ní a Nisina gbāao, asa Nisinapi yápii taasi kᵋa, baa Lua asii zᵋᵋᵋ.

11 Gbēε a dee nᵋε guu yá dᵋo, mé i ke aà nisina pó kú aà guu bàasio. Màa gbēε Lua nᵋε guu yá dᵋo, mé i ke Luapi Nisina bàasio.

12 Dúniaε bee nisina wá èo, Nisina pó b̀ Lua kíi ᵋ wá è, ᵋ wa gba pó Lua dàwēε dᵋ.

13 Yá beeo wáε o, i ke ní yá pó gbēnazina ᵋno ì dawēεo no, yá pó Lua Nisina dàwēεε. Màa wi Lua Nisina yá b̀leke gbé pó Lua Nisina vᵋne.

14 Dúnia gbé lí Lua Nisina yáᵋ sio, a dεè m̀saiyã ũε. Ali fᵋ ma seo, asa Lua Nisinapi gbāa ᵋ wᵋ aà yáze dᵋò.

15 Gbé pó Lua Nisina dᵋaaaè ì yápii zé dᵋ, mé gbēε zεvᵋ à aà b̀εboo.

16 A kēa Lua taalau wà mè: Démε Dii làasoo dᵋ à lεdawài? Kási wápio, wá Kilisi làasooi vᵋ.‡

† 2:9 Isa 64.3 ‡ 2:16 Isa 40.13

3

Lua zì

¹ Gbḗṣ, mi fṣ yā'òé lá mi o gbḗ pṣ Lua Nisina dṣaaanḗṣnewao, ṣ má òé lán dṣṣia gbḗṣwa, asa nḗtḗnaṣ ḗ ũ naa Kilisiwa.

² Vṣ má kpàwá, i ke ble yṣunde no,* asa i ka gṣiao. Baa e tia i kao,

³ asa dàadeṣ ḗ ũ e tia. Lá ḗ zakṣu, mé ḗ yākele vṣ, dàadeṣ ḗ ũo lé? A dàa mé dṣaaaé.

⁴ Ké ḗ gbḗe mḗ a zemanṣ, mé gbḗpále mḗ a ze ní Apoloo,† ḗ kú ní ázia dàaon weo lé?

⁵ Dén Apoloo? Dén mapi? Zikenaṣ wá ũ, ṣ a Kilisi náaikè wá sabai. Wá baade lé zì pṣ Dii dàe kee.

⁶ Ma pṣtṣ,‡ Apoloo ikàwà,§ ṣ Lua tò à gbà.

⁷ Beewa pṣtṣna ní ikawanao de pṣe ũo, sema Lua pṣ tò à gbà.

⁸ Pṣtṣna ní ikawanao sáae. An baade a ài'e a zì léue.

⁹ Zidoukenaṣ wá ũ ní Luao. Lua bugben ḗ ũ, Lua kpén ḗ ũ.

¹⁰ Gbḗke pṣ Lua kḗmḗe mé tò ma ḗ kpàle lán ḗbon gṣidewa, ṣ gbḗpále mò lé kpépi bo. Baade laaidṣ a kpé boawa,

¹¹ asa gbḗe a fṣ ḗe kpàle bo, sema ḗ pṣ kpálea Yesu Kilisi ũ kò bàasio.

¹² Tó gbḗ kpépi dò ní vuao ge ánuṣu ge gbè beede ge tó a dò ní lío ge zàa ge sḗ,

¹³ baade zì sṣana a bo gupuu. Wa e yákpalekegṣzi, asa gupi a dṣ ní téoe, mé wa baade zì taa gwa tépi guu.

* **3:2** Ebe 5.12-13 † **3:4** 1Kln 1.12 ‡ **3:6** Zln 18.11 § **3:6** Zln 18.27

14 Tó gbé zǐ pọ́ a kẹ̀ bọ̀ tékū̀sai, ade a àì'e.

15 Tó gbé zǐ tekù̀, a músi e, ade i bọ̀ ɔgii lá wí bọ̀ téuwa.

16 A dǔ Lua kpén á ũ Lua Nisina kú á guuo lé?*

17 Tó gbé Lua kpépi ɔ̀kpà, Lua a ade ɔ̀kpà s̄e, asa kpépi kua adoae, mé áme á kpépi ũ.

18 Gbēe su azia sásão. Tó á gbēe lé azia dile dúniaē bee ɔ̀nɔna ũ, aà ḡnέ m̄isai, ké à e ɔ̀nɔkū.

19 Asa dúniaē bee ɔ̀nɔ de Luaē m̄isaiyã ũe. A kēa Lua taalau wà mè: I ɔ̀nɔnaɔ kú ní k̄nikεa guu.†

20 Wà mè ɔ̀: Dii dǔ ké ɔ̀nɔnaɔ làasoo pã.‡

21 Ayãmeto gbēe su íanadã a gbēnazin dee yá musuo. Pópiiá á pọ́e:

22 Pọ́lu, Apoloo, Piεε, dúnia, wēni, ga, tia pọ́ɔ, zia pọ́ɔ, a píiá á pọ́e.

23 Apio s̄o, Kilisi pón á ũ, Kilisi s̄o, Lua pọ́e.

4

Kilisi zinaɔ

1 Ayãmeto à wá gwa Kilisi zikεnaɔ ũ, Lua asiiyã ziiã ũ.

2 A kú ziiã aao náai v̄ie.

3 Lá á kúamanɔ ge tó gbãadeɔ lé yákpalekεmanɔ, i ka ma bakanswãua ũo. Mili mazia maa ge b̄ēboo.

4 Yãe lé ma s̄o v̄io, āma bee a ma b̄oo, Dii mé ma yákpalekεna ũ.

5 Ayãmeto ásu d̄baa lí gbēe tàae e Dii m̄ogɔɔ saio. Ɔme a gupua bii pọ́ pọ́ ulεa gusiauwa, i n̄se yá b̄o gupuau. Zí bee baade a ma lá Lua a a sáaukpa.

* 3:16 1Kln 6.19, 2Kln 6.16 † 3:19 Yob 5.13 ‡ 3:20 Sou 94.11

⁶ Yá pɔ́ má òéé bee, má ò mapi ní Apoloo yá musuε, ké àò yáε bee dɔ́: Wasu Lua yá baa vɔ́. A gbēε su íanadã à ze ní gbēdoo à bɔ gbēdo kpeo.

⁷ Bó ní deońlai? N pɔe vɔ́ nziε ké wi n gbaoa? Wà n gba, ɔ́ níε íanadã lá wi n gbaowaa?

⁸ A kán we kàa? A ke ɔdeɔ ùn we kàa? Ale kible wá sain wea? Má ye àò kible, wɔ́ sãnu.

⁹ Asa má è wá Lua zinaɔ, Lua wá díε kpeε lán gbé pɔ́ wɔ́ ní de dasi wáaɔwae. Dúnia gbépii wé fíwá, malaikaɔ ní gbēnazinaɔ pii.

¹⁰ Misaideɔn wá ù Kilisi yáí, ɔ́ naa Kilisiwiwa á de ɔnɔnaɔ ùn wea? Wá buse ɔ́ á gbãa vɔ́n wea? Wá kpebaɔ ɔ́ á kpelaa?

¹¹ E tia nɔana ní imio lé wá de, wá kú puizi, wa gɔ́ pɔgbēaɔ ù, besaideɔ ù.

¹² Wi zɔ́ gbãa ke e wà kpaɔ.* Tó wà wá ká, wi samaa'onée. Tó wà íadàwá, wi menafɔ́.

¹³ Tó wà wá sɔ́sɔ́, wi awakpanée. E tia wàε wá díε dúnia bɔbɔ ù, gbépii bísa ù.

¹⁴ Máε yáε bee kéé widaawá yáí no. Máε á gba laai ma né yenzideɔ ùε.

¹⁵ Baa tó naa Kilisiwa á gwanaɔ kà ùma'ùma, á de'ia dasio. Máme ma á í ní Kilisi Yesu baokpaaéo, ɔ́ á naawà.

¹⁶ A yáí máε awakpaé, àò ma kea ke.†

¹⁷ Ayámεto ma a né yenzide Timɔtee zìwá. Aàpiá náaideε naa Diiwa guu, ɔ́me a ma naa Kilisiwa kekeá dɔ́agu. Yá pɔ́ mi da Yesudeɔne wéε ní wéεon we.

¹⁸ A gbēεɔ lé íanadã lá má mó á gwaiowa.

* **4:12** Zln 18.3 † **4:16** 1Kln 11.1, Flp 3.17

19 Tó Dii wèi, má m'ó á gwai tia, mí íandānapio gbāa e, i ke an yā'oa no.

20 Asa kpala p'ó b'ò Lua kíiá yā'o'o yá no, sema gbāa.

21 Kpelewa á yeii? Mà m'ówá ní goo yà, ge mà m'ó ní yeaázio ní n'òseniεε?

5

Gbāsi gēa Yesude ɔ guu

1 Má mà gbāsi g'è á guu, yá p'ó a taa kú baa luadōnsai ɔ guu seo. Wà mè á gbēdo g'ò a mae n'ó v'í.*

2 ɔ ále íanadāa? A kù á p'ó yaε, í gb'è p'ó yápi k'è b'ó á guu.

3 Mapi, baa tó má kúán'ɔ, á làasoo kua, ɔ ma yákpalek'è ní gb'è p'ó yápi k'èo g'ò lá má kú wewa.

4-5 Tó a k'ò k'āaa mé wá Dii Yesu gbāa kúán'ɔ, mé á kú ní ma làasoo, à gb'èpi kpa Setāuwa ní wá Dii Yesu t'ó, k'è aà dàa e midε, aà nis'ina i b'ó aafia Dii m'ózi.

6 A íandāa maao. K'è p'èese'ese y'ɔna ì p'èeti z'ò sé,† á d'ò lé?

7 A p'èese'ese zi k'óle,‡ í g'ò p'èeti dafu ũ a se'ese sai, lá à kù ào d'ewa, asa Kilisi gà wá Gēamusu s'ā ũε.

8 Ayāmeto w'ò ku Kàaso dikp'ekena ɔ ũ s'iana guu ní n'òsep'ua. Wásu w'ò ku p'èese'ese zi dikp'ekena ɔ ũ m'afili ní v'áikeao guuo.

9 Lá p'ó má k'èé guu ma mè ásulí yāale ní n'òdāakpana ɔ.

10 I ke dúnia n'òdāakpana ɔ ge b'iide ɔ ní gb'èblena ɔ ge sa'ona ɔ no, asa tó gb'è bee'ne, á b'ó dúnia guue.

* 5:1 Iko 23.1 † 5:6 Gal 5.9 ‡ 5:7 B'oa 12.15

11 Aawo, má òé gbé pò wà mē wá gbéé, mé a de nòdàakpana ge bìide ge sa'ona ge lèvāide ge wēdena ge gbēblena ũ, ásu yāalēaàno, ásu òkāaaaàno seo.

12 Ma bàa ũma ní yákpalekea ní Yesusaideᵋi? A zīa gbéᵋ mé kù à yákpalekérino lé?

13 Lua mé a yákpaleke ní Yesusaideᵋ. A gbēvāipi bᵋ á guu.ᵋ

6

Yákpalekea ní kᵋo

1 Tó á gbēe yāví ní a gbēdeeo, bóyāi ìli gé yákpalekēi ní adeo Lua gbéᵋ kíio, sema luadᵋnsaiᵋ kíii?

2 A dᵋ ké Lua gbéᵋ mé aa yákpaleke ní dúniao lé? Lá áme á yákpaleke ní dúniao, i ka à yá yᵋnoᵋ kekēo lé?

3 A dᵋ ké wáme wá yákpaleke ní malaikaᵋo lé? Wa dúniaē bee pò o lᵋa?

4 Tó á yá bee taa kekēa ví, ᵋ á gbé pò aai ka pᵋe ũ á gāli guuᵋ se yākekēnaᵋ ũa?

5 Ma bee ò widaawá yāiē. A gbēe ví á guu a ᵋno kà à a gbéᵋ yá kekēnéoa?

6 Sema á gbēdo a gbé sísi yákpaleu Yesu náaikēnsaiᵋ kíia?

7 Lá á yāví ní kᵋo, a zā yáwa kò míᵋmíᵋ. Bóyāi i we taiinaio ni? Bóyāi i to wà á bleo ni?

8 Apí i gbé taiinkē, i gbēble, baa á kᵋtēē.

9 Ké gbé taiinkenaᵛ gē kpala pò b̀ Lua kíi guuo, á d̄so lé? Asu ázia sásáo, nòd̄akpanaᵛ ge sa'oná ge gbāsikenaᵛ ge ḡe káaluá ge gbé pò aai wúle ní n̄ ḡe deeoᵛ

10 ge kpáio ge biideᵛ ge wēdenaᵛ ge leváideᵛ ge gbēblenaᵛ, an gbēe a gē kpala pò b̀ Lua kíi guuo.

11 A gbēeᵛ de màa yāae, ñ a zu'ò a ḡo Lua pò ũ, a b̀ maa ní Dii Yesu Kilisi tóo ní wá Lua Nisína gbāao.

Kēa gbāsiwa

12 I me á yápii kea zé v̄ie. Ama yāeᵛ ài v̄io. I me á yápii kea zé v̄ie. Ama ásu to yāe bakaé á níuo.

13 I me lo bleá n̄se p̄e mé n̄séá ble p̄e. N beeo Lua a m̄pii mide. Meá gbāsikebᵛ no, Dii p̄e, mé Dii mé mepi gwana ũ.

14 Lua wá Dii b̀ gau mé a wá b̀ gau ní a gbāao s̄o.

15 A d̄s ké á me mé Kilisi meguᵛ ũo lé? Wa Kilisi megu se wà ke káaluá megu ũ yà? Aawo!

16 A d̄s ké gbé pò nà káaluawa ḡàaᵛ medoũo lé? A kēa Lua taalau wà mè, an pla m̄pii aai ḡo lán sàwakula ní gbalaowa.*

17 Gbé pò nà Diiwa ḡàaᵛ nisína doūe.

18 A mikē nòd̄akpaawa. Duun p̄ale pò gbé ì ke píi, ì ke me guu yá no. Nòd̄akpana s̄o ì yā'i a me.

19 A d̄s ké á me mé Nisína pò Lua á gbá a kú á guu kpé ũo lé?† A ázia v̄io,

20 Lua á lú à fiab̀o. Ayāmeto à Lua kpela ní á meo.

7

N̄seá

* 6:16 Daa 2.24 † 6:19 1Kln 3.16, 2Kln 6.16

¹ Lá pọ́ á kẹ̀ yá musu, tó gṣe kú ọ́nàṅṅewa sai, a maae.

² Ama ké nṳ́dāakpaa di yáí, gṣe píi àà azia na ví, nṳ́e píi àà azia gṣó ví.

³ Gṣe lí wei a nae a zéwa. Nṳ́e lí wei a gṣe màa ló.

⁴ Nṳ́e me de azia pọ́ ńo, sema àà gṣó. Màa ló gṣe me de azia pọ́ ńo, sema àà na.

⁵ Asu gikṣeo, sema á màkṣe ké à laaido wabikeawa gĩa, í gbasa á kea ke, ké Setáu su ọ́nọ́kéé à fu menawao yáí.

⁶ Lé má dàwá, i ke teasi no.

⁷ Má ye gbépii àò demawa, àma baade ní a gba pọ́ Lua dàeoe, gbéé bee ní a pọ́o, gbé kee ní a pọ́o.

⁸ Mále yáe bee o pṳ́se ní gyaaone. A maa aao kú rído lamawae,

⁹ àma tó aa fṣó rízi kúo, aa nṳ́se, aa zāke, asa kṣsea maa de kua ní kṣ nídeola.

¹⁰ Mále yádile nṳ́deṣ ní gṣdeone, i ke mámmeo, Diie. Nṳ́e su gi a zázio,

¹¹ gṣe su a na yao.* Tó nṳ́e sù gí a zázi, àà zṣle ge aà ea keaàno na.

¹² Mále o gbé kinione, i ke Dii mé ọ́o. Tó á gbée no luanaaikensai ví, mé nṳ́pi ye àò kuaàno, asu yao.

¹³ Màa ló tó nṳ́e gṣó luanaaikensai ví, mé gṣpi ye aàò kuaò, asu gio.

¹⁴ Asa Lua í gṣó luanaaikensai sí a na yáí, mé í no luanaaikensai sí a zá yáí. Tó màa no, an néo aao gbálae. Siana guu an kua adoa.

¹⁵ Tó a luanaaikensai gí, aà gí. Yá bee taa guu an kua ní kṣoá teasi no. Lua á sisi à á sé àò ku aafiae.

* **7:11** Maa 10.11-12

16 Nɔɛ, ńyɔ̄ n źá suaban lò, ń d̄ɔ̄a? Ḡɔ̄ɛ, ńyɔ̄ n na suaban lò, ń d̄ɔ̄a?

17 Lá baade kú ń Lua kpaaleo e Dii àò aà sisi, aà zὲò màa. Màa mi da Yesudeɔne w̄é̄le ń w̄é̄leo píi.

18 Lua gbé̄ sisi t̄ɔ̄z̄ɔ̄an lò? Asu gyafɔ̄ɔdeke wε̄leɔ. Lua gbé̄ sisi gyafɔ̄ɔde ùn lò? Asu t̄ɔ̄z̄ɔ̄o.

19 T̄ɔ̄z̄ɔ̄a ȳae v̄io mé gyafɔ̄ɔ ȳae v̄io, sema ýá pó Lua d̄ileɔ k̄iia.

20 Lá baade kú Lua aà sisi à aà sè̀ò, aà zὲò màa.

21 Lua n sisi z̄o ùn lò? N̄su bílikεo. Ama tó ńsu n ḡɔ̄a w̄é̄ɛ ù zé̀ è, b̄o z̄obleu.

22 Z̄o pó Dii aà sisi ḡò w̄é̄ɛ ù Diipi guue. Màa l̄o w̄é̄ɛ pó Dii aà sisi ḡò z̄o ù naa Kilisiwae.

23 Lua á lú à fiabò. Asu ḡɔ̄ gb̄enazina z̄o ùo.

24 Gb̄é̄ɔ̄, lá baade kú Lua aà sisiò, aà zὲ ń Luao màa.

P̄ɔ̄sεo ń gyaaɔ

25 P̄ɔ̄sεo ýá musu mi ȳae ma Dii k̄iio, áma lá má náai ví Dii s̄uuu guu, lá ma làasoo de má óé.

26 Taasi pó kú tia mé t̄ò m̄á̄le e a maa ké gbé̄ zὲ ń a kuao.

27 Tó ń n̄o v̄i, ńsu wε̄leɔ n̄ gb̄aεo. Tó ń v̄i s̄o, ńsu wε̄leɔ.

28 Tó ń sè̀, ni duunake no. Tó w̄éndia z̄ákè s̄ɔ̄, i duunakeo. Gb̄é̄ beeɔ ȳa'e d̄úniau, mé má ye bee á leo.

29 Ma gb̄é̄ɔ̄, ýá pó m̄á̄le on ke: Ḡōo i ḡɔ̄ z̄ào. Za tia n̄oɔe ḡɔ̄ lá aa v̄iowa.

30 ɔ̄ɔ̄l̄nao ḡɔ̄ lá aale ɔ̄ɔ̄l̄bowa. P̄ɔ̄nadeɔ ḡɔ̄ lá an p̄o naowa. P̄ɔ̄lunao ḡɔ̄ lá aa p̄oε v̄iowa.

31 D̄únia pó m̄ōaokεnao ḡɔ̄ lá aale keowa, asa d̄únia tiaε bee lé ḡé̄zεaε.

32 Má ye àɔ ku yâkãakesaiɛ. Pɔsɛ ì laaidɔ Dii yáɔwa, ì lá a ka Diigu ke.

33 Nɔde ì laaidɔ dúnia yáɔwa, ì lá a ka a nagu ke,

34 ɔ̃ ìɔ kú ní làasoo plao. Nɔɛ pɔsɛ ge nɔɛ léso ì laaidɔ Dii yáɔwa, ì a me ní a nisinao kpawà. Nɔzãe sɔ̃ ì laaidɔ dúnia yáɔwa, ì lá a ka a zágu ke.

35 I ke mále galakpaé no. Ma bee ò á aafia yáíe, ké à yâke a zéwa, í ázia kpa Diiwa gupãle gwasai.

36 Tó gbé nɔkpama ví, tó àle gẽ seaa mé à kèè wí ũ, tó à aà kàkã beewa, aà aà sé, lá à kèèwa, àle duunakɛo. Aa kɔ̃sɛ.

37 Ama tó à yápi bɔ̃ a nɔsɛɛɛ, mé teasi lé aà kakao, mé a azia kũa dɔ̃, tó a dà a sɔ̃u á a wéndiapi sɛo, a kè maaɛ.

38 Beewa gbé pɔ̃ a pɔ̃ sè a kè maaɛ, áma gbé pɔ̃ i a pɔ̃ sɛo maa de beea.

39 Nɔɛá a zá pɔ̃e gɔɔ pɔ̃ aà zá kú pii. Tó aà zá sù ánuatò, a zɛví à zãke ní gɔ̃ pɔ̃ a yeio, sema gɔ̃pi aàɔ de Dii pɔ̃ ũ.

40 N beeo tó à gɔ̃ pɔ̃sɛ, mále e aà pɔ̃ àɔ na de tó à zãkèla. Mále e mapi, má Lua Nisina ví sɔ̃.

8

Sa'oble

1 Sa'oble yá musu, wá dɔ̃ ké á yáɔ dɔ̃ ápii. Dɔ̃a sɔ̃ ìɔ yɔ̃ɔ ví, yeakɔ̃i mé káfia ví.

2 Tó gbé lé e á yá dɔ̃, i dɔ̃ lá à kũ à dɔ̃wa gíao.

3 Tó gbé ye Luazi, Lua aà dɔ̃.

4 Too, sa'obleblea yá musu wá dɔ̃ ké dúnia guu tááá pɔ̃e no, asa Lua mendo kua wá dɔ̃.

⁵ Baa tó póp pówĩ oné luao ku musu ní zĩleo, mé dǎo kǐi luao diε, diio diε,

⁶ wá kǐi Lua mendoε, ñn wá Mae póp pǐi bò aà kǐi mé wá kú aà yáí ũ. Dii mendoε lo, ñn Yesu Kilisi póp pǐi kè mé wá kú aà sabai ũ.

⁷ Ama gbépii dǎo mǎao. Gbēεo dóεkè ní tǎa yáo e tia, póp pǎaε ble aǎo e sa'obleε, ñ an làasoo lí dadoũ, ké dǎa i panéo yáí.

⁸ Ble mé a wá sǎ Luazio. Tó wi bleo, késǎa no. Tó wá blè, kǎfia no.

⁹ A laaika gǎa wéεo ũ beei, ké ásu to gbé póp dǎa i panéo fuo.

¹⁰ N gbé póp ní dǎa vǐ, tó gbé póp dǎa i paè n e, níε pǎble tǎa kùε, a aà gba sǎ à sa'obleε ble sǎo lé?

¹¹ Beewa n dǎa n gbēdo póp dǎa i paè Kilisi gà aà yáí òokpà.

¹² Tó a duunakè á Yesude deεne, a ní dǎa póp i panéo gbá kǎso, Kilisi a duunakèè.

¹³ Ayǎmεto tó nòo póp má só mé a to ma gbēdo fu, má só bau lo, ké ma gbēdo su fuo yáí.

9

Zinao nízia busaa Kilisi bao yáí

¹ Má azia vǐo lé? Zinan ma ũo lé? Mi wesi wá Dii Yesuleo lé? Amε á de ma zǐ gbε ũ naa Diiwa guuo lé?

² Baa tó má de zina ũ gbēpǎleεneε, má deé a ũ fá. Ma naa Diiwa guu ma zǐnakε seelan á ũ.

³ Lá mi o ma bēεbonaεnen ke.

⁴ Má pǎblea ní imiao zé vǐ ma zǐ guuo lé?

⁵ Má a zé vī màᵛ nᵛ Yesude kŭa gu pᵛ málε gέu, lá zina kíniᵛ n̄ Dii dāunaᵛ n̄ Piεεowao lé?

⁶ Wá n̄ Baanabao wá pla, wámε wá zεvī wà wá ɔzī to weoa?

⁷ Démε ì sosa ble n̄ azía gwaaoi? Démε li'bà mé ìli a bε bleo ni? Démε ìᵛ zudā mé ìli a vī mio ni?

⁸ Baa ké gbēnazína yákeᵛ má lèεuóé, a ku màa Mɔizi ikoyá guu lᵛ lé?

⁹ Mɔizi ikoyā láu à mē, ásuli lεsɔkpa zu pᵛ lé pɔgbēεo.* Zuᵛ yáí ᵛ Lua yápi òia?

¹⁰ Wá yáí à yápi òio lé? Ao, wá yáí wà yápi kèi, ké sèwana lí sèwa n̄ wedᵛa pᵛio, mé pɔgbēna lí pɔgbē n̄ wedᵛa pᵛio, i a baa e a guu.

¹¹ Tó wa Lua yá tᵛ á guu, mé wa wá baa è á guu,† yāe yā?

¹² Tó dāᵛ zé bee vīwá, wa wá pᵛ o lᵛe? Wi séle zé bee kíio, wa yápii fᵛ ké wásu zεzᵛ Kilisi baεo yáie.

¹³ A dᵛ ké Lua ua zíkεnaᵛ lí Lua ua ble bleo lé? Lua gbagbakíi sa'onᵛa lí n̄ baa e gbagbakípi guuo lé?‡

¹⁴ Beewa Dii díle a baokpanᵛa aᵛ ble baopi kpaa yá musu.§

¹⁵ N beeo mi zépiᵛ kee séleᵛ, mé mi bee o wà kemεε yáí no. Ga maamεε de beea. Gbēe a e kpa ma íandāapiεo.

¹⁶ Kilisi baokpaa demεε íandāa yá ũo, teasi mé gbadāa. Waiyoo mapi, tó málε baopi kpao.

¹⁷ Tó mazía zī málε ke, ma wé dᵛ aseaiε. Lá Lua mé dílemεε, à kŭ mà keε.

* **9:9** Iko 25.4, 1Tim 5.18 † **9:11** Lom 15.27 ‡ **9:13** Iko 18.1

§ **9:14** Luk 10.7

18 Bómε ma asea ũi? Tó ma baopi kpà ɔsāsāsai, mé mi iko pó má ví baopi kpaa guu blemáo, ma asean we.

19 Gbēe ma v̄io, ma azia d̄ile zᵛ ũ gbépiiε, ké mà gbé e dasi yáí.

20 Ké má kú ní Yudaᵛ, ma ḡńwa, ké aa ma yáze e yáí. Ké má kú ní M̄oizi ikoyádanaᵛ, ma ḡo a dana ũ, baa ké a iko v̄iao, ké a yádanaᵛ e ma yáze e yáí.

21 Ké má kú ní ikoyāpi d̄ansaiᵛ, ma ḡńwa, ké aa ma yáze e yáí. I ke lua'ikoyādansain ma ũo, Kilisi mé iko v̄ia.

22 Ké má kú ní gbé busεᵛ, ma busa ké aa ma yáze e yáí. Mi ḡo p̄opii ũ gbépiiε, baa lá à kè pii, ké mà e ní gbēεᵛ suaba.

23 Yá pó mi ke pii, mi ke Kilisi baokpaa yáíε, ma ɔ io ku a guu.

24 Bakpaaia guu, gbépii i bàaleε, āma ké gbé m̄endo mé i ble, á d̄o lé? A bàale màa s̄o, ké à e ble.

25 Ampii aaĩ d̄εka aaᵛ nízia k̄ua d̄o yápii musu. Aaĩ ke màa f̄ua pó i òkpa ea yáí. Wápiᵛ s̄o, a pó pó lí òkpao yáíε.

26 Ayāmeto ba pó mále lé, má d̄o pó pó mále yá, i ke mále d̄εka gugiū no.

27 Mi íada ma m̄ewa, mi ikoblewà, ké ma waa-sokεa d̄aᵛne gbεa, másu bᵛ p̄ao yáí.

10

Laaikaa táagbagbaai

1 Ma gbéᵛ, má ye wá deziᵛ yáε bee dᵛágu. Aa tᵛ telui nípii,* aa bùa ísiawa nípii.†

2 Lua ní da'ilekè telupi guu ísiapi guu nípii Mᵛizi ìwao ũ.

3 Aa Lua blᵛ doŭ blè nípii,‡

4 aa Lua í doŭ mí nípii, asa aa Lua gbᵛesi pᵛ lé ní tálakpa í míε. Gbᵛesipiá Kilisiε.§

5 Kási an daside i ka Luaguo, ᵛ an ge gᵛ kᵛpále guwaiwaiu.*

6 Yápi dᵛwᵛε seela ũ, ké wásu yāvái nidε lá aa a nidᵛwao.†

7 Asu àᵛ dᵛ táagbagbanaᵛ ũ lá an gbᵛᵛwao. A kᵛā Lua taalau wà mᵛ: Gbéᵛ zᵛlᵛ lé pᵛble, aale imi, ᵛ aa fᵛlᵛ lé kᵛᵛ'o.‡

8 Wásu wàᵛ dᵛ nᵛdāakpanaᵛ ũ lá an gbᵛᵛwao. Aa kpà, ᵛ aa gāga gᵛᵛ doŭ zᵛí gbᵛᵛn ᵛaasᵛᵛᵛᵛ lᵛε bao ní àaᵛᵛ (23.000).§

9 Wásu Dii lᵛ wà gwa lá an gbᵛᵛwao. Aa aà lè aa gwà, ᵛ mlᵛᵛ ní soso aa gāga.*

10 Asu zᵛaka lá an gbᵛᵛwao. Aa zᵛakà, ᵛ ga malaika ní dᵛdᵛ.†

11 Yápi ní lé seela ũ wá gbᵛᵛ pᵛ wá kú gᵛᵛ vláwaoᵛεε, ᵛ wa kᵛ láu wá gbaa laai yái.

12 Gbᵛᵛ pᵛ lé e á zᵛεa gbāa, aà laaika lᵛlᵛai.

13 Yᵛae i á leo, sema a pᵛ pᵛ ì gbᵛᵛpii le bàasio. Lua náai vᵛ, a to wà á yᵛ dᵛ á gbāa léao. A á gba zᵛ é yᵛa fᵛ, í bᵛu.

* 10:1 Bᵛa 13.21-22 † 10:1 Bᵛa 14.22-29 ‡ 10:3 Bᵛa 16.35

§ 10:4 Bᵛa 17.6, Nao 20.11 * 10:5 Nao 14.29-30 † 10:6 Nao

11.4 ‡ 10:7 Bᵛa 32.6 § 10:8 Nao 25.1-18 * 10:9 Nao 21.5-6

† 10:10 Nao 17.6-15

14 Ayāmeto ma gbé yenzideᵛ, à mikē táagbagbaawa.

15 Málε yā'óε laaideᵛ ũ. A wéte yá pó málε oéi áziawa à gwa.

16 Imibᵛ báaade pó wi sáaukpaᵛ, tó wá a imi, wá baa ku Kilisi au guuo lé? Kàa pó wi é'ε, tó wá sò, wá baa ku Kilisi me guuo lé?‡

17 Lá kàa mēndoε, baa ní wá dasikεo wá mē doŭε, asa wá baade a baa ví kàa doŭpi guuε.

18 A gwa Isailiᵛwa. Gbé pó sa'oble blè bàa kú ní Lua gbagbakio lé?§

19 Má ò kpelewa ni? Málε o tǎa sa'obleá pᵛε yǎ? Ge an diiá pᵛε yǎ?

20 Aawo, málε o pó pó wà sa'òᵛ wa ò táawaε, i ke Lua no. Má ye á bàa àᵛ kú ní tǎaoo.*

21 A fᵛ Dii imibᵛ í mi ní tǎa pᵛoo. A fᵛ Dii ble ble ní tǎa pᵛoo.

22 Ge wá ye wà Dii pᵛ fele yǎ? Wá gbāa deaàla yǎ?†

23 I me yápii zé ví. Mǎaε, āma yápii ài vío. I me yápii ze ví. Mǎaε, āma yápii kǎfia vío.‡

24 Gbēε zia yá su dᵛaaèᵛ, sema a gbédee yá.

25 A pó pó wàle yia εleu ble yāε gbεasai á làasoo yái,

26 asa tᵛole ní pó pó kuwàᵛ piiá Dii pᵛε.§

27 Tó Yesusaide á sisi blewa, tó à kèé mé a ge, à pó pó wa kpàwá ble yāε gbεasai á làasoo yái.

‡ 10:16 Mat 26.26-28 § 10:18 Lev 7.6 * 10:20 Iko 32.17

† 10:22 Iko 32.21 ‡ 10:23 1Kln 6.12 § 10:26 Sou 24.1

28 Tó wà su òé sa'oblɛɛ, ásu bleo làasoo yáí ní gbé pò òé yáío.

29 Málɛ bee o ade làasoo yáíɛ, i kɛ á pò no.

Gbɛ̃páɛ làasoo yáí ò máɔ mazía víoá?

30 Tó ma pòblè ní sáaukpaaɔ, bóyáí wa ma bèɛbo pò pò ma sáaukpàpi yá musui?

31 Yá pò áɛ kɛ píi, áɛ pòblɛn nò, áɛ imin nò, àɔ apii kɛ Lua tɔbɔa yáí.

32 Asu to Yudaɔ ge Geɛkio ge Lua gálidɛɔ fu á yákeɛa yáío.

33 Maa mi kɛ. Apii guu mi wetā ma yá ká gbɛ̃piigue. Mili mazía maa wɛɛɛɔ, sema bíla pò, ké aa e bɔ yáí.

11

1 A ma kea kɛ lá mi Kilisi kea kewa.*

Nɔɛ pókummusukɛa

2 Ma á sáaukè ké ma yá dɔágu yápii guu, mé á kètókɔɛ pò má dàéɔ kŭa.

3 Má ye àɔ dɔ ké Kilisi mé gɔɛ píi mi ũ, gɔɛ mé nɔɛ mi ũ, mé Lua mé Kilisi mi ũ.

4 Gɔɛ pò lé wabike ge àɛ ānabikeke ní pòo kua a miwa lé a mi kpɛbɔɛ.

5 Nɔɛ pò lé wabike ge àɛ ānabikeke pókummusukesai lé a mi kpɛbɔɛ, a de lá à mipoloobòwae.

6 Tó nɔɛ i pókummusukɛo, aà a mi kɛɛɛ. Lá mikɛɛɛa ge miboa de nɔɛɛ wí ũ, aà pókummusuke.

* 11:1 1Kln 4.16, Flp 3.17

7 I kũ gõε pókummusukεo, ké a de Lua taa ní aà gawio ũ yáí.† Nõε sõ, õme gõε gawi ũ.

8 Asa Lua i gõε bõ nõε kńio, nõε a bõ gõε kńi.

9 I gõε ke nõε yáio, nõε a kè gõε yáí.‡

10 Bee yáí ní malaikaõ yáo sema nõε lí pókummusuke a zá iko seela ũ.

11 Yápi guu naa Diiwa nõε mé gõε ũ, gõε mé nõε ũ.

12 Asa lá nõε bõ gõε guu, màa lõ gõε ì bõ nõε guu, mé pópíi bõ Lua kńiε.

13 A wéte yápizi à gwa. Nõε wabikea pókummusukesai maaa?

14 A dõ áziawa ké mikã gbàa de gõεε wí ũ,

15 ãma tó nõε vî, a deè gawi ũε. Asa Lua mikã kpà nõεwa à kuaàla.

16 Tó gbëε ye lekpaake, aà dõ ké wápiõ ní Lua gálideõ píi, bee bàasio wá yápale kũao.

Dii ble blea

(Mat 26.26-29, Maa 14.22-25, Luk 22.14-20)

17 Yá pó má ye daé tia guu, má á sáaukpao, asa á kõkãaa ì vâi ié de maala.

18 Séia má mà, tó a á gáli kãaa, i bõ kõ kpe gá ní gãoe. Ma yápi sî yõõ.

19 Sema kõkpaalea àõ kú á guu, ké síandeo e bõ gupau.

20 Tó a kãaa, i ke Dii ble õ ili bleo,

21 asa á baade ì wã àõ a pobleε. Nõa ì gbëeo de, wë ì gbëeo de.

22 A be vî à pobleu à imiuo lé? Ge i saka Lua gálideõgu à wida põesaideõwa yà? Má oé kpelewa ni? Má á sáaukpa yà? Má á sáaukpa yá bee musuo.

† 11:7 Daa 1.26-27 ‡ 11:9 Daa 2.18-23

23 Yá pó má mà Diiwa má dàén ke: Zí pó wa Dii Yesu kpámá, a gwāasína ᵛ à kàa sè

24 à Lua sáaukpà a è'ε, ᵛ à mè bee de a me pó á kpá wá yáí ũε, wàliᵛ bee ke a yá dᵛawágu yáí.

25 Màa lᵛ ké aa pᵛblè aa làa, à imibᵛ sè à mè, Luabaakuarínᵛ tia a au sabai ᵛn ípi ũ.Š Tó wáλε mi, wàliᵛ mi a yá dᵛawágu yáí.

26 Asa tó a kàapi sò, mé a ípi mǐ, áλε Dii ga baokpa e àᵛ gé móie.

27 Ayāmeto tó gbé kàapi sò mé à Dii ípi mǐ kàa ní ípio yādasai, à tàaekè Diiε aà me ní aà auo yá musu.

28 Baade azia yá gwagwa, i gbasa kàapi só, i ípi mi,

29 asa tó gbé sò mé a mǐ mepi gbadᵛsai, à yādà azialaε.

30 Bee yáí gyāεᵛ ní yēεsaideᵛ dasi á guu, mé gbé pó gè gékíᵛ fàao.

31 Tó wa wázia yá gwàgwa, Dii a wá tàae eo.

32 I wá tàae e, i wá toto, ké yá su zᵛléwá ní dúniaoo yáie.

33 Ayāmeto ma gbéᵛ, tó a kāaa áλε Dii ble ble, àli kᵛ dá.

34 Tó nᵛa lé gbēde, aà pᵛble be, ké á kᵛkāaa su yā'ieᵛ yáí. Má yá pó gᵛᵛ bᵛᵛlekeé, tó ma mᵛ.

12

Lua Nisina gbaᵛ

1 Gbéᵛ, Lua Nisina gbaᵛ yá musu, má ye àᵛ síana dᵛ.

² A dõ ké gɔɔ pɔ á Lua dõo, táa pɔ aali yã'ooɔ mé ìò á gáɛ, aaìò dɔaaaé.

³ Ayãmeto má òé, Lua Nisina lí dede gbéwa à láaizì Yesuwao, mé gbēe a f̃o Yesu mé Dii ũo, mé i ke Lua Nisina dɔaaaè bàasio.

⁴ Gba ku kpaalea, āma Lua Nisina m̀endoe.*

⁵ Zi ku kpaalea, āma Dii m̀endoe.

⁶ Gbãa ku kpaalea, āma Lua m̀endoe, ãme ì apii ke baadee.

⁷ Lua Nisina ì dede baadewa gbépii káfia yáie.

⁸ Lua Nisina ì gbéé bee gba zé aà ãnyã'ò, mé Nisina doupi ì gbé kee gba zé aà dõayã'ò.

⁹ Nisina doupi ì gbēpãle gba luanaaikēa zé, ì gbé gba gbégbāgbāa zé.

¹⁰ I gbé gba dabudabukēa zé, ì gbé gba ānabikēkēa zé, ì gbé gba zé aà nisinaɔ dõkõe, ì gbé gba zé aà yãebui'o, ì gbé gba yãe buipi bɔɔɛkēa zé.

¹¹ Nisina m̀endona doupi mé ì apii ke, ì gbapi da baadee lá a yeiwaε.

Me n a gu

¹² Mè m̀endo guɔ dasi. Baa ní a dasikεo, mè doe pii. Maa wá naa Kilisiwa de s̃.†

¹³ Wápiɔ pii, Yudaɔ ge buipãleɔ, zɔɔ ge wéεɔ, Lua wá ké mè dou ní a Nisina m̀endonapi gbãaoε, à wá gbá a Nisina m̀endonapi, ã wá m̀i wápii.

¹⁴ Mεguɔ dasi, i ke m̀endo no.

¹⁵ Tó gbá mè lá on a ũo, á de mè pɔ ũo, bee yáí àò de mè pɔ ũoa?

* **12:4** Lom 12.6 † **12:12** Lom 12.4-5

16 Tó swá mè lá wén a ũo, á de mè pó ũo, bee yáí àò de mè pó ũoa?

17 Tó mè búú de wé ũ, wa yāmae? Tó mè búú de swá ũ, wa pó gīmae?

18 Lá a dēwa, Lua guo pèpekōwa me guu, ampīi, lá a yeiwa.

19 Tó ampīi de megu doŭ ũ, mèn we má ni?

20 Lá a dēwa meguo dasi, mé me mēndoε.

21 Wé a f̄o o ε a bàa kuaànoo. Maa lo mi a f̄o o gbáε a bàa kuaànoo.

22 Aawo, megu pó wī e kēsāaŕzi, me a f̄o àò a saio.

23 Megu pó wī e gawisai, wī a kpela deŕla. A gu pó wī a ea dile wiyā ũ, wī pó nai deŕla,

24 āma a pó pó maa bàa kú ní beeo. Ké Lua me kàaa, à gawi kàfi pó pó gawi lé kēsāmáone deŕla.

25 Beewa me kpaaleao, a guo kō yá dō.

26 Tó megu do lé taasike, a guo píi ì keaànε. Tó wà megu do kpelà, a guo píi ì pōnakεaànε.

27 Ame á Kilisi me ũ, mé á baade de mepi guo ũ.

28 Gia séia, Lua zinao dīle a gálideo guu, a plaade ānabio, a àaōde yādanedeo, bee gbea dabudabukenaο, bee gbea gbé pó à ní gbá gbégbāgbāa zéο ní dōnlēdeo ní dōanaο ní gbé pó ì yāebui'oo.‡

29 Zinaon ní ũ piie? Anabion ní ũ piie? Yādanedeon ní ũ piie? Dabudabukenaon ní ũ piie?

30 Lua gbégbāgbāa gbadàné mípiie? Aaí yāebui'o mípiie? Aaí yāe bui bōleke mípiie?

31 A webii gba pó deŕlaowa.

Tiasa má a pó pó deŕla zé obo.

‡ 12:28 Efε 4.11

13

Yeakɔi

¹ Tó ma yāebui'ò, gbēnazina ge malaika pɔ, tó miliɔ ye gbēeo, ma kɔfikè lán mɔlea ge sésēnapaawae.

² Tó ma ānabikεkegba è, tó ma yápii asii mà mé má dɔa pii vɛ, tó ma luanaaikεa kà mà gbēsisi sɔ,* tó miliɔ ye gbēeo, pɔen ma ũo.

³ Tó ma pɔ pɔ má vɔ kpaalèné pii, tó má tò wà ma kpsa, tó miliɔ ye gbēeo, a ài vīmεεo.

⁴ Gbé pɔ ɔ yezi ɔ mena vɛ, a gbēke vɛ. Ili wedɔnéo, ili káadao, ili yòkεo.

⁵ Ili widamáo, ili azia maa wελεo, ili fēnzio, ili yákūaínɔo.

⁶ Ili yāvai yáabo, i pɔnake ní sɔanao.

⁷ Gbé pɔ ɔ yezi i yápii fɔ, i yápii náaike, i wedɔ yápii bɔa maai, i menake ní yápii.

⁸ Yeakɔi láaa vɔo. Anabikεkeεa a midε, yāebui'oa lé a ká, dɔa a gēzεa.

⁹ Asa wá dɔa ní wá ānabikεkeεao i pao.

¹⁰ Tó pɔ léso mò, pɔ pɔ i pao a gēzεae.

¹¹ Ké má de nebɔɔna ũ, mi né yā'o lan nebɔɔnawa, mi làasooke lán nebɔɔnawa, mi yá gwa lán nebɔɔnawa. Ké ma ka gbēnazina ũ, ma ɔkpà nebɔɔn yái.

¹² Tia kéwa wáε gu'e díi guu dùuduu, zí bee wá wesi Luaε. Tia kéwa ma dɔa i pao, zí bee má yá dɔ wásawasa lá Lua ma dɔwa.

¹³ Tiasa yá mèn àaɔε beeɔ mé gò: Luanaaikεa ní wedɔaaázio ní yeakɔio, āma yeakɔi mé deŋla.

* 13:2 Mat 17.20

14

Yāebui'oa n̄ ānabikēkeao

¹ A to yeakōi yá d̄baaé, í webii Lua Nisina gbaowa, atēsa ānabikēkea.

² Gb̄é p̄ó lé yāebui'o lé yā'o gb̄éōneō, sema Lua, asa gb̄ēe lé mao, àle asiyyā'ò n̄ Lua Nisina gb̄āoē.

³ Gb̄é p̄ó lé ānabikēke lé yā'o gb̄éōneē, àle n̄ zed̄oē, àle ledamāe, àle n̄ n̄ðse nininēe.

⁴ Gb̄é p̄ó lé yāebui'o lé azia káfie, gb̄é p̄ó lé ānabikēke lé Lua gālideō káfie.

⁵ Má ye à yāebui'o ápii, āma má ye à ānabikēke de beea. Gb̄é p̄ó lé ānabikēke de yāebui'onala, sema wàle a b̄ooleke ké gālidepio e káfī a musu bàasio.

⁶ Gb̄éō, tó ma m̄o á k̄ī mé ma yāebui'òé, bó ài a vííi? Sema ma yā'oa ào de yáwewēa ũ ge d̄ōa ge ānabikēkea ge yādaané.

⁷ M̄aa a de n̄ p̄ó'ob̄onaō b. Kule ge m̄oōnan n̄ò, tó àle ob̄o s̄usuo, kpelewa wa f̄ō d̄ō lá àle oi?

⁸ Tó m̄o ob̄ò yaya, sosao z̄ī s̄oukeō.

⁹ M̄aa ápio s̄ō, tó àle yāebui'o, wàle mao, kpelewa wa yá p̄ó ále o gbad̄ōi? A yá a ḡē n̄ íanaoē.

¹⁰ Yáō bui dasi d̄únia guu, an kee b̄oolesai s̄ō.

¹¹ Tó wàle bui p̄ó mili a yāmao o, máo de a ònaē nib̄o ũe, mé aō demēe nib̄o ũe.

¹² M̄aa ápio s̄ō, lá á āiav̄ī n̄ Lua Nisina gbaō, à āiake ào geō aē, ké Yesudeō e zed̄o.

¹³ Ayāmeto yāebui'ona wabikē aā e a b̄ooleke.

¹⁴ Tó ma wabikē n̄ yāebui'oao, ma nisina mé kē, ma làasoo d̄baaamēeō.

¹⁵ Too, yápi deai? Má wabikē n̄ nisinao, mí ke n̄ laaio b. Má lesi n̄ nisinao, mí sí n̄ laaio b.

16 Tó n Lua tɔnasì ní nisinao, kpelewa gbé dafu pò kú we a o, āmi, sáau pò ní kpà yá musui? Asa i yá pò ní ò dᵋo.

17 Baa tó n sáaukpà a zéwa, i to n gbēdo zèdᵋo.

18 Ma Lua sáaukè, ké mi yāebui'o deála píi,

19 āma gāli guu tó ma yá mèn sᵋo ò ní laaio ma yādàoné, a maamee de mà yá mèn ūma'ūma o ní yāebui'oaola.

20 Gbᵋᵋ, á làasoo su àᵋ de lán néᵋwao. Aᵋ de neᵋᵋᵋnaᵋwa vāi yá musu, āma á làasoo àᵋ de gbᵋzᵋᵋ pò ũ.

21 Mᵋizi ikoyā láu Dii mè:

Má yāebui'o gbᵋpionε nibᵋᵋ léu,

ní beeo aa swáε ma yáio.*

22 Ayāmeto yāebui'oa de seela ũ Yesudeᵋneᵋo, sema Yesusaideᵋ. Māa lᵋ ānabikekeε de seela ũ Yesusaideᵋneᵋo, sema Yesudeᵋ.

23 Tó gālideᵋ kāaa píi, mé aale yāebui'o mípii, tó gbé dafuᵋ ge Yesusaideᵋ mᵋ we, aa mε íana kámáεo lé?

24 Tó gbᵋpii lé ānabikekeε sᵋ, mé Yesusaide ge gbé dafu mᵋ we, ampíi yá a aà da làasoou a aà wé ké,

25 asiyyā pò kú aà nᵋseu i bᵋ gupuau, i wúle a gbεeu à misiile Luaε, i gbasa mε Lua kú á guu síanaε.

Galide lousisia zé

26 A deai gbᵋᵋ? Tó a kāaa, á baade líᵋ le ge yādaané ge yáwεwēa ge yāebui'oa ge yāe buipi bᵋᵋlekeεa vī. A apíi ke ké gbᵋᵋ e zedᵋo.

27 Tó wàle yāebui'oa, gbᵋᵋn pla ge āaᵋ, asuli de beeaᵋ. Aa kᵋ gba zé, gbᵋᵋ mēndo i a bᵋᵋlekeε.

* 14:21 Isa 28.11-12

28 Tó a bᵛᵛlekena kuo, àà kámabo gāli guu, i a pᵛ o ado n Luao.

29 Anabiᵛ gbēᵛn pla ge àaᵛ yā'o, gbé k̄niᵛ i làasooke an yāwa.

30 Tó Lua yā'ò gbēpālee, gbé pᵛ lé yā'o níle.

31 Ap̄ii á f̄ᵛ ānabikēke dodo, í yādadaᵛkᵛe āp̄ii, í kᵛ se leᵛs̄í.

32 Anabiᵛ f̄ᵛ n ānabikēkeᵛa zùuke,

33 asa Lua ye yāyaaaio, sema a zede.

Lá Lua gbéᵛ i ke wéle n wéleo píiwa,

34 nᵛeᵛ lé líᵛ kpaaua gāli guu, asa aa yā'oa zé v̄io. Aa misiile lá wa ò M̄oizi ikoyā guuwa.

35 Tó aa ye yāe dᵛ, aa n zā gbēai be, asa nᵛe yā'oa gāli guuá wíe.

36 A k̄ii Lua yā dàaleua? Ge á m̄endo yāi à m̄oia?

37 Tó gbé lé e á de ānabi ge gbé pᵛ Lua Nis̄ina dᵛaaaè ũ, aàᵛ dᵛ ké yā pᵛ má k̄ēpiá Dii yādileae.

38 Tó gbé pākp̄ai, à pākp̄aaàzie.

39 Ayāmeᵛto ma gbéᵛ, à weᵛbii ānabikēkeᵛawa, āma ásu gi yāebui'oaio.

40 A yāp̄ii ke a zéwa súsu.

15

Kilisi bᵛa gau

1 Gbēᵛ, baona pᵛ má kp̄àé á s̄i a zēᵛ ò má ye mà ea dᵛágu.

2 Baonapi mé a á suaba, tó á waaso pᵛ má kp̄àépi k̄ūa. Tó màa no, á Yesu náaikeᵛa k̄e p̄āe.

3 Yā gb̄ia pᵛ má mà má dàén ke: Kilisi gà wá duuna yāi lá a k̄ēa Luayātaalauwa.*

* 15:3 Isa 53.5-12

4 Wà aà vî, ò à vù a gɔɔ àaõde zî lá a kĕa Lu-
ayãtaalauwa.†

5 A azia òlò Piεεε, ò à azia òlò a ìwa gbĕɔn kuεplaoε
lò.‡

6 Bee gbεa à azia òlò wá gbĕoε kĕ aa kãaaa
gudoũ, aa de gbĕɔn òaa pla ní basooola (500). An
daside ku e tia, ãma an gbĕo ánuatò.

7 Bee gbεa à azia òlò Zaakiε, ò à azia òlò zinaoε
pii.

8 Ampii gbεa à bò m̀̀a, ma gõ kõnse ũ.§

9 Asa zinao guu máme má kpeε, mi ka wà omεε
zinao, asa ma ìadà Lua gãlideowa.*

10 Gbĕke pò Lua kɛmεε yá mé tò má de kĕwa gbã,
mé gbĕke pò a kɛmεεpi i ke pão, asa ma dĕkà deńla
pii. Máme má kèo, gba pò Lua dàmεε mé tò má kè.

11 Ayãmεto à bò ma kii ge an kiin nò, yá pò wále
a waasoke á sìn we.

Wá bɔa gau

12 Lá wále Kilisi bɔa gau waasoke, àkεa á gbĕo lé
o gεo vuo ní?

13 Tó gεo vuo, dõ Kilisi i vuo.

14 Tó Kilisi i vuoε, dõ wá waasokea gia, mé á Kilisi
náaikeεa gia,

15 wí gõ Lua seelade εgenaο ũ, kĕ wá ò à Kilisi vù
yái. Asa tó gεo vuo, dõ i aà vuo.

16 Tó Lua lí gε vuo, Kilisi i vuo.

17 Tó Kilisi i vuo, á Kilisi náaikeεá pãε, á kú á
duuna guuε e tia,

18 mé gbĕ pò ánuatò naa Kilisiwaο kàalεε.

† 15:4 Sou 16.8-10, Zin 2.24-32 ‡ 15:5 Luk 24.34, 36 § 15:8 Zin
9.3-6 * 15:9 Zin 8.3

19 Tó wá kuaε bee yáí ɔ́ wá wé dɔi Kilisizi ado, wɛnadeɔn wá ũ de gbépiia.

20 Siana guu Kilisi b̀ò gau, ɔ́me d̀òaa vù séia gbé p̀ó g̀àɔne.

21 Lá gbēe mé tò ga m̀ò, màa l̀ò gbēe tò g̀eɔ vua m̀ò.

22 Kua Adamu bui ũ tò ga l̀i gbépiia. Màa l̀ò gbé p̀ó naa Kilisiwao wɛni e m̀pii.

23 Baade ní a d̀òoε. Kilisi mé d̀òaa vù séia, a gbea aà gbéɔ vù aà m̀gɔɔ.

24 ɔ́ d̀únia a l̀áa, Kilisi i kíake midε píi ní ikoɔ ní gbãaɔ, i a kpala kpa Mae Luawa.

25 Asa à k̀ù Kilisi àɔ kibleε e Lua g̀è aà ibeεɔ k̀è aà gbadibo ũ.†

26 Ibεε p̀ó a a midε gbεzã mé ga ũ,

27 asa Lua p̀ópii nà Kilisiε a ɔ́ziε.‡ Ké à mè p̀ópii k̀ú aà ɔ́zi, wá d̀ó ké Lua p̀ó p̀ópii nàè a ɔ́zipi bàasi.

28 Tó à p̀ópii nàè a ɔ́zi, aàpi ɔ́ aà Né p̀ó à p̀ópii nàè a ɔ́zipi a misiileε, Luapi iɔ de apii ũ p̀ópiiε.

29 Gbé p̀ó aaɪ da'ileke g̀eɔ g̀εε ũ s̀ò bε? Tó g̀eɔ vù síanao, b̀óyáí wí da'ileke an g̀εε ũi?

30 Wápiɔ s̀ò, b̀óyáí wio ku kai guu g̀ɔɔpiiii?

31 Ńiana p̀ó mi dá á yá musu naa Kilisi Yesu wá Diiwao, miɔ ku ga lézi lá gu lé d̀oε.

32 Tó mazia yáí ma d̀εekài ní wàio Efese, bó ài a vímei? Tó g̀eɔ vuo,

wà p̀oble, wà imi,

asa wá ga ziaε.§

33 Asu to à sásão, gbēna vāi ĩ d̀aa maa ɔ̀okpaε.

† 15:25 Sou 110.1 ‡ 15:27 Sou 8.7 § 15:32 Isa 22.13

34 A su á laaiwa súsu, ásu duunake lɔo, asa á gbẽeɔ Lua d̄so. Ma bee ò ké à á wípi d̄s yáíe.

Gábɔɔ mɛ

35 Gbẽe a mɛ kpelewa gɛɔ vui? Mɛ kpele aao víi?

36 Sɔũ yáí! Wili pót̄s à b̀le f̄mbasikɛsaio.

37 Tó wà pɔt̄s, mase ge pɔp̄alen nò, ìli b̀le pó wét̄ẽ ũo.

38 Lua ì to à b̀le lá a d̄lɛwae, amp̄ii ní a buio.

39 Pó w̄nideɔ píi m̀e doũo. Gb̄enazinaɔ pó r̄do, nòbɔɔ pó r̄do, b̄aɔ pó r̄do, kpɔɔ pó r̄do.

40 Luabe pɔɔ ku, d̄únia pɔɔ ku. Luabe pɔɔ gawi r̄do, d̄únia pɔɔ gawi r̄do.

41 Iat̄ẽ gawi ado, mɔvua pó ado, saanaɔ pó r̄do. Baa saanapiɔ gawi dodo k̄ɛɛ.

42 M̀a à ò de gɛɔ vugɔɔz̄i. W̄i gɛ v̄i à yaikɛ, a vu yaikɛsai.

43 W̄i gɛ v̄i beɛɛsai, a vu ní gawio. W̄i gɛ v̄i gb̄aasai, a vu gb̄augh̄aũ.

44 W̄i gɛ v̄i ní d̄únia m̄eo, a vu ní àiz̄ana m̄eo. Lá d̄únia m̄e ku, àiz̄ana m̄e ku l̀e.

45 A k̄ea Lua taalau wà m̀e, gb̄é s̄éia Adamu g̀ò gb̄é b̄éẽ ũ,* ãma Adamu gb̄ez̄ã g̀ò Nis̄in w̄nikpamade ũ.

46 I k̄e àiz̄ana m̄e mé lí d̄baao, d̄únia m̄e mé ì d̄baa, a gb̄ea sa àiz̄ana m̄e.

47 Gb̄enaz̄in s̄éia b̀ò b̀usutiue, a plaade b̀ò luabeɛ.

48 Gb̄é pó de t̄ɔle gb̄é ũò b̀ò gb̄é pó b̀ò t̄ɔleuwa. Gb̄é pó de luabe gb̄é ũò b̀ò gb̄é pó b̀ò luabewa.

49 Lá wá de gb̄é pó b̀ò t̄ɔleu taa ũ, màa l̀ò wá de gb̄é pó b̀ò luabe taa ũ.

* 15:45 Daa 2.7

50 Yá pò má òn ke gbéᵛ. Tó kpala pò b̀ Lua kíi b̀ gupuau, wá e ble ní wá meᵛᵛ. Wá e wàᵛ ku guyaikesai guu ní wá me pò ì yaikᵛᵛ.

51 A ma, má asiiyá'òé. Wá ga píio, áma wá li píi

52 kándo lán wεδεawa kàae gbezã pézi. Asa kàae a ɔbɔ, γεᵛ i vu yaikesai, wápiᵛ sᵛ wí li.†

53 Sema wá me pò ì yaikᵛᵛ bee gẽ a yaikesai guu. Sema wá mè γεᵛᵛ bee gẽ a gasai guu.

54 Tó wá me pò ì yaikᵛᵛ gè a yaikesai guu, mé wá mè γεᵛᵛ gè a gasai guu, ɔ́ yá pò kèa láue bee a pa wá mè:

Wà zible gawa, à midε.‡

55 Ga, n ziblea tón láí?

Ga, n sewe kú máe?§

56 Duuna mé ga sewe ũ, mé duuna gbãa ì b̀ ikoyã guuε.

57 Wà Lua sáaukpa, ké ì to wà zible ní wá Dii Yesu Kilisi gbãao.

58 Ayãmeto ma gbé yenzideᵛ, à ze gbãa gíúgiú bɔzãsai, í wetã Dii zíwa gɔɔpii, asa á dᵛ ké zí pò ále ke Diiε pão.

16

Pɔlu wéleγε sɔukea

1 Lua gbéᵛ kámasakaa yá musu, lá má ò Galati bùsu Yesudeᵛne, à ke màa sᵛ.*

2 Asãanena ní ãsãanenaᵛ á baade lí ɔa pò a è a gbãa léu b̀ adoa, iᵛ kãaa, ké ásu kámasapi weleε gɔᵛ pò ma mᵛo.

† 15:52 1Tes 4.15-17

‡ 15:54 Isa 25.8

§ 15:55 Oze 13.14

* 16:1 Lom 15.25-26

³ Tó ma mo, má gbé pọ a ní díle aa géo zǐ Yelusaleũ ní taalao ní kámasa pọ á kàpio.

⁴ Tó à kù mà gee sǔ, aai gé ma kpáí.

⁵ Tó ma bole ní Masedonio, má mó á kíi, asa má bole ní Masedonioe.†

⁶ Mále e má gwoplakeánɔ, baa buziε se máo ye bleánɔ, í gé zeimeε gu pọ má géu.

⁷ Tia kéwa má ye mà gǎála bálalao, mále e má gwoplakeánɔ, tó Dii wèi.

⁸ Má gǔ Efεε e Páteko‡ dikpe zǐε,

⁹ asa Lua zepòmeε maamaa mà zǐ maa ke, mé ibεεo dasi.§

¹⁰ Tó Timotee sù mò,* ásu keè bùubuu aà víakeéo, asa àle zǐke Diiε lamawaε.

¹¹ A gbēε su sakaaàguo. A kùsùakeè aà e ka ma kíi aafia, asa mapi ní ma gbéó wá wé dɔaàzi.

¹² Wá gbēdo Apoloo sǔ, miɔ naεwà mòomoo aà mo á gwai ní wá gbé kíniɔ. A ye moai gǐao. Tó a zekè, a mó.

Lεdaama gbεzǎ

¹³ A itēke, ío zεa Yesu náaikεa guu. A gbēzǔo yá ke, ío gbāa.

¹⁴ A yápii ke ní yekǔio.

¹⁵ A Sefana† bεdeɔ dǔ, ké aa de Yesude séiɔo ũ Gεlesi bùsuu mé aa díle wàɔ de Lua gbéó donlεdeɔ ũ. Gbéó, ma wabikèwáε,

¹⁶ à misiile gbé bee taaɔne ní gbé pọ aale kɔaikε kua zǐ doupi guuo píi.

† 16:5 Zln 19.21 ‡ 16:8 Iko 16.9-11 § 16:9 Zln 19.8-10 * 16:10 1Kln 4.17 † 16:15 1Kln 1.16

17 Ma pɔ kɛ̀na Sefana ń Fɔɔtunatuo ń Akaikuo mɔawa, asa aa gɔ̀mɛɛ á gɛ̀ɛ ũɛ.

18 Aa tò ma nòse dàdoũ ń á pɔo. A gbé bee taao kpɛla.

19 Azi bɔ̀su Yesudeo fɔkpàwá. Akilasi ń Pisiio‡ ń gálide pɔ aai káaa ń beo fɔkpàwá maamaa naa Diiwa guu.

20 Wá gbé pɔ wá sãnuo fɔkpàwá ápii. A fɔkpakɔ̀wa ń Lua gbé lɛ̀pɛakɔ̀wao.

21 Ma Pɔlu, fɔe beeá ma ɔgbɛɛ.

22 Tó gbɛ ye Diizio, Lua láaikɛwà. Wá Dii lé mɔ.

23 Dii Yesu gbɛkɛkɛé.

24 Má yeázi pii naa Kilisi Yesuwa.

‡ 16:19 Zln 18.2

Bibeli Luayátaalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin
and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

xxxvi

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9